

Ақиқат деген не? — Үшінші бөлім

Еммаусқа баратын жол

Jeff Pippenger

2023-09-07

Жохан жазған Ізгі хабарда Соңғы кешкі астан кейін, Иса Гетсемани бағында бармай тұрып, он төртінші тараудан он жетінші тараудың соңына дейін созылатын ұзақ баяндау бар. Мен келесі мақалада осы тарауларға тоқталмақпын. Бұл мақала — сол тарауларды түсінудің негізін қалайтын тұғырнама. Мәсіх тарихының реформалық желісі тұрғысынан алғанда, сол тараулардағы Мәсіх пен Оның шәкірттері арасындағы сұхбат салтанатты кіруден кейін және айқыштың дәл алдында орын алады. Иса Иерусалимге кірді, содан кейін шәкірттерімен соңғы асын ішті, одан соң осы баяндау өрбиді, сосын Ол Гетсеманиге барады, және сол күннің түн ортасында Ол тұтқынға алынып, айқышқа шегеленуге алып баратын жеті сатылы үдеріс басталды. Пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, Ол да, шәкірттері де жетінші ай қозғалысы арқылы бейнеленетін тарихта Exeter лагерьлік жиналысынан кейін және Ұлы Күйзелістің дәл алдында орналасқан еді. Соңғы кешкі астан кейін бірден басталатын баяндауда Исаның айтқан ең алғашқы сөзі мынау:

Жүректерің мазаланбасын: Құдайға сенесіңдер, Маған да сеніңдер. Жохан 14:1.

Алда небәрі бірнеше сағаттан кейін ұлы түңілу күтіп тұрғанын білген Иса келе жатқан дағдарысқа қарсы шәкірттерін нығайтуды көздеді. Жеті күркіреу ретінде бейнеленген оқиғаларды құрайтын төрт меженің ішіндегі пайғамбарлықтың жасырын желісі — Жохан Інжіліндегі осы баяндаудың үш қадамы жүзеге асатын тарих. Жеті күркіреудің ішіндегі сол жасырын желі алғашқы түңілуден соңғы түңілуге дейінгі тарихты білдіреді.

Иса оларға жүректері «мазаланбасын» деп ескертпестен сәл бұрын, Искарriot Яһуда кешкі астан шығып, Синедрионға үшінші әрі соңғы рет баруға кеткен еді. Ол үшінші кездесуіне бару үшін кешкі астан шыққанда, өзінің сынақ мерзімін жапты.

Жеті күн күркіреуі нышанындағы жасырын сызықтың мәнмәтінінде Мәсіхтің салтанатты түрде кіруі түн ортасындағы дауысты білдіреді, онда мінажат етушілердің екі тобы айқын көрінеді. Еврейдің «ақиқат» деген сөзін құрау үшін қолданылатын еврей әріптерінің ортаңғы әрпі болып табылатын межелік белгі — еврей әліпбиінің он үшінші әрпі. Он үш бүлікті білдіреді, әрі пайғамбарлық межелік белгі ретінде ол түн ортасындағы дауысты білдіреді, онда ақылсыз қыздар бүліктің көрінісін танытады, сол сияқты Яһуда да салтанатты түрде кіру межелік белгісі кезінде сондай көріністі танытады.

«Бидайдың арасында арамшөптер болған және әрдайым бола береді, даналармен бірге ақымақ қыздар, шамдарымен бірге сауыттарында майы жоқтар болады. Мәсіх жерде құрған қауымда дүниеқоңыз Яһуда болды, және оның тарихының әрбір кезеңінде қауымда Яһудалар бола береді». Signs of the Times, October 23, 1879.

Яһуда ақшаны қайтарып, өз сатқындығын Қаяпаға, содан кейін Мәсіхке мойындаған соң, барып, өзін-өзі асып өлтірді. Үкім залының ішінен шығып бара жатқанда, ол майды алмағандарын ұққан кезде ақылсыз қыздардың күйін бейнелейтін дәл сол сөздерді айқайлап айтты.

«Яһуда өз жалынуларының бекер екенін көріп, залдан: «Тым кеш! Тым кеш!» — деп айқайлай жүгіріп шықты. Ол Исаның айқышқа шегеленгенін көруге шыдай алмайтынын сезіп, үмітсіздікке салынып, сыртқа шығып, асылып өлді». Ғасырлар үміті, 722.

Яһуда жалған Түнжарым айқайы хабарын былайша бейнелейді: «залдан асыға жүгіріп шығып: “Тым кеш! Тым кеш!” — деп айқайлады». Бұл хабар әрдайым табынушылардың екі тобын айқын көрсетеді, әрі Миллершілер тарихындағыдай, шынайы Түнжарым айқайы хабары келгеннен кейін де ақылсыз қыздар жалған хабармен әрекеттерін жалғастырады. Осылайша, Миллершілер тарихында біз үшінші періштенің хабарын қабылдамай, әрі Мәсіхтің соңынан Ең Қасиетті Орынға ерген кіші отарға қарсы шығып, Уильям Миллерді жетекші етіп сайлаған қозғалысты көреміз.

«Менің ойым болашаққа жетелеп апарылды; сол кезде белгі беріледі: “Міне, Күйеу жігіт келе жатыр; Оны қарсы алуға шығындар”. Бірақ кейбіреулер шамдарын толықтыру үшін май алуды кешіктірген болады, сөйтіп тым кеш қалып, маймен бейнеленген мінездің басқаға берілмейтінін түсінеді». Review and Herald, February 11, 1896.

Жасырын тарихтың үшінші межесі сотты бейнелейді және еврей әліпбиінің соңғы әрпімен көрсетіледі. Бұл әріп — «Тав», әрі ол жазылғанда айқыштың пішінінде болады. Айқыш сотты бейнелейді.

Миллериттер тарихындағы алғашқы түңілуден Түн жарымындағы айқайға дейін, немесе әліпбидің бірінші әрпі — альфадан он үшінші әріпке дейін, уақыт кезеңін білдіретін бір межелік белгі бар; ол он қыз туралы астарлы әңгімедегі кідіру уақыты ретінде, сондай-ақ Хабаққұқ кітабының екінші тарауында да көрсетілген кідіру уақыты ретінде айқындалады. Түн жарымындағы айқайдан, немесе бүліктің он үшінші әрпінен, ұлы түңілуге дейін — әліпбидің соңғы әрпіне дейін — тағы да бір уақыт кезеңі бар, ол «жетінші ай қозғалысы» деп аталды; бұл оның жеті айға созылғаны үшін емес, қайта Түн жарымындағы айқай хабары Мәсіхтің яһудилер күнтізбесінің жетінші айының оныншы күні, яғни Күнәні арылту күнінде келетінін анықтағаны үшін солай аталды.

Жоханның он төртінші тарауынан он сегізінші тарауына дейінгі баяндаудың мәнмәтіні Миллерит тарихындағы жетінші ай қозғалысын бейнелейтін уақыт кезеңінен басталады. Жохан Ізгі хабарының осы баяндаудағы негізгі мақсаты — шәкірттерді айқыштың келе жатқан дағдарысына («Тав» әрпі) дайындау. Сондықтан Мәсіх Өзінің өлімінен бастап Өкесіне көтерілуі мен қайта оралуының аралығы шәкірттері үшін қайғы, сенімсіздік және түңілу кезеңі болатынын көрсетеді. Реформа желілерінің куәлігінде бейнеленген барлық алғашқы түңілулердің пайғамбарлық сипаттарындағыдай, бұл түңілу бұрын ашылған маңызды ақиқатты елемеуден туындаған жағдайды камтиды. Мәсіхтің айқыштағы өлімі маңызды ақиқат болды және солай болып қала береді; Ол шәкірттеріне Өзінің айқышқа

шегеленіп, қайта тірілетінін тікелей айтқан еді, бірақ дағдарыс соншалық зор, соншалық жаншитын болғандықтан, олар есте сақтауға тиіс нәрсені ұмытып кетті.

«Мәсіх — Исраилдің Үміті — айқышқа шегеленіп, Никодимге Өзі айтқанындай жоғары көтерілген кезде, шәкірттердің үміті Исамен бірге өлді. Олар бұл істі түсіндіре алмады. Олар Мәсіхтің бұл туралы өздеріне алдын ала айтқандарының бәрін ұғына алмады». Faith and Works, 63.

Біз қарастырып отырған Жохан жазған кітаптың төрт тарауындағы бүкіл баяндаудың негізгі салмағы — Исаның шәкірттерін Иса түн ортасында тұтқындалған сәттен бастап, Ол Әкесіне көтеріліп барып қайта оралғанға дейін бастан кешіретін күйзеліс кезеңіне дайындауы еді. Жоханның осы төрт тарауында Мәсіхтің шәкірттерінен жырақ болған сол уақыт кезеңі кідіру уақытын бейнелейді. Тарихи тұрғыдан алғанда, мен кідіру уақыты деп айқындап отырған осы кезең айқыш дағдарысынан кейін орын алды. Біз қарастыруға дайындалып отырған осы төрт тарауда олар пайғамбарлық тұрғыдан ұлы айқыштық күйзелістен кейін емес, алғашқы күйзелістен басталатын кідіру уақытын бейнелейді.

Неге мен Мәсіх Өз шәкірттерін дайындап жатқан соңғы түңілістің Мәсіхтің реформалық желісіндегі алғашқы түңілісті, яғни Лазардың өлімін, типологиялық түрде бейнелегенін айтып отырмын? Бұл сұрақ жеті күн күркіреуінің жасырын тарихына байланысты қазір мөрі ашылып жатқан ақиқаттарды қолдайтын тұрғыдан Жоханның төрт тарауындағы баянды көре алуымыз үшін шешілуге тиіс.

Мәсіхтің тарихында Лазардың өлімі мен қайта тірілуінің арасындағы уақыт кезеңі кідіру уақытымен сәйкес келеді. Содан кейін Мәсіх Иерусалимге Өзінің салтанатты кіруі үшін барады. Жоханның он төртінші тарауында Мәсіх шәкірттеріне кідіру уақыты жетінші ай қозғалысын бастаған Түн ортасындағы айқай хабарының келуімен аяқталып қойғаннан кейін басталған жетінші ай қозғалысының тарихы кезінде сөйлеп тұр.

Еврей тіліндегі «ақиқат» сөзінің жеті күркіреудің рәміздік тарихынан мөрі ашылған жасырын тарихтың сәйкестендірілуін қалай растайтынын түсіну үшін, Мәсіхтің Жохан кітабының он төртінші тарауынан он жетінші тарауына дейін сол кезде Өз шәкірттеріне беріп жатқан хабарын мұқият талдау қажет. Ұлы түңілу кезеңінің межелік белгісінің алғашқы түңілудің межелік белгісін бейнелеп көрсету үшін қалай қолданылғанының бір мысалын Эммаусқа бара жатқан жолдағы шәкірттердің тәжірибесінен көруге болады.

Миллериттер тарихындағы кідіріс уақытын аяқтаған нәрсе — 1843 жылға қатысты бұрын жүзеге аспаған болжамның түзетілуі болды. Ұлы Көңіл Қалуға ұласқан жетінші ай қозғалысын бастаған хабарды дамытудағы Самуил Сноудың еңбегін, Самуил Сноудың түсінігінің оның жарияланған еңбектері мен Эксетердегі шатырлы жиынға дейінгі жария баяндамалары арқылы қалай өскенін қадағалау арқылы, тарихи тұрғыдан бақылауға болады. Рухтың жетелеуімен берілген түсіндірме бұл дамуға Сноудың ақырғы хабарының жай ғана тарихи қалыптасуы ретінде емес, өзгеше қарайды. Уайт ханым бізге бұл хабар Иеміз Хабаккуктың 1843 жылғы кестесіндегі сандардағы қателіктен Өз қолын алып тастаған кезде танылғанын хабарлайды.

«Мен Құдай халқының үмітке толы қуанышпен өз Иесін күтіп тұрғанын көрдім. Бірақ Құдай оларды сынамақ болып белгіледі. Оның қолы пайғамбарлық мерзімдерді есептеудегі бір қателікті жауып тұрды. Өз Иесін күткендер бұл қателікті аңғармады, ал уақытқа қарсы шыққан ең білімді адамдар да оны көре алмады. Құдай Өз халқының түңілуге ұшырауын белгіледі. Белгіленген уақыт өтіп кетті, сонда Құтқарушысын қуанышты үмітпен күткендер қайғырып, рухы түсіп қалды, ал Исаның көрінуін сүймеген, бірақ хабарды қорқыныштан қабылдағандар Оның күткен уақытта келмегеніне риза болды. Олардың мойындауы жүрекке әсер етіп, өмірді тазарта қоймаған еді. Уақыттың өтіп кетуі сондай жүректерді әшкерелеуге әбден лайықты түрде есептелген еді. Өз Құтқарушысының көрінуін шын сүйген қайғылы, түңілген жандарды мазақ етіп, келекелеуге алғаш бет бұрғандар солар болды. Мен Құдайдың Өз халқын сынап, сын сағатында тайқып, кері шегінетіндерді ашып көрсету үшін оларға мұқият тексеретін сынақ бергеніндегі даналығын көрдім.»

«Иса және бүкіл көктегі әскер жан-тәндері сүйген Өзін көруді тәтті үмітпен аңсап күткендерге жанашырлық пен сүйіспеншілікпен қарады. Періштелер олардың сынақ сағатында демеу беру үшін айналасында қалықтап жүрді. Көктен келген хабарды қабылдауды елемегендер қараңғылықта қалдырылды, және Құдайдың қаһары оларға қарсы тұтанды, өйткені Ол көктен жіберген нұрды олар қабылдамады. Раббысы неге келмегенін түсіне алмаған сол адал, үміті үзілген жандар қараңғылықта қалдырылған жоқ. Олар пайғамбарлық мерзімдерді зерттеу үшін қайтадан Киелі кітаптарына бағытталды. Жаратқан Иенің қолы сандардан алынды да, қателік түсіндірілді. Олар пайғамбарлық мерзімдердің 1844 жылға дейін жететінін көрді, сондай-ақ пайғамбарлық мерзімдердің 1843 жылы аяқталғанын дәлелдеу үшін өздері келтірген дәл сол айғақтардың олардың 1844 жылы тәмамдалатынын дәлелдейтінін ұқты. Құдай Сөзінен түскен нұр олардың жағдайына сәуле шашты, және олар кідіру уақытын ашты: “Though it [the vision] tarry, wait for it.” Мәсіхтің дереу келуіне деген сүйіспеншіліктерінде олар аяанның кідіруін елемей кеткен еді; ал бұл кідіру шынайы күтушілерді айқын көрсету үшін белгіленген болатын. Оларда тағы да бір уақыт нүктесі болды. Алайда мен олардың көпшілігі 1843 жылы сенімдерін ерекшелендірген құлшыныс пен жігердің сол дәрежесіне ие болу үшін өздерінің ауыр күйінішінен жоғары көтеріле алмағанын көрдім.»

«Шайтан мен оның періштелері олардың үстінен жеңіске жетті, ал хабарды қабылдағысы келмегендер өздерін, өздері атағандай, сол алдауға ермегені үшін алысты болжайтын пайымы мен даналығы үшін құттықтады. Олар мұнымен Құдайдың өздеріне қарсы кеңесін теріске шығарып жатқанын және көктен жіберілген хабарды өмірлерінде жүзеге асырып жүрген Құдай халқына абыржу мен түсініксіздік әкелу үшін Шайтанмен және оның періштелерімен одақтаса әрекет етіп жатқанын түсінбеді.»

«Осы хабарға сенгендер қауымдарда қудалауға ұшырады. Біраз уақыт бойы бұл хабарды қабылдамағандар өз жүректеріндегі сезімдерін іс жүзінде көрсетуден қорқыныштың ықпалымен тежеліп тұрды; бірақ уақыттың өтуі олардың шынайы көңіл-күйін әшкерелеп берді. Олар пайғамбарлық кезеңдердің 1844 жылға дейін созылатыны туралы күтіп жүргендердің өздерін айтуға міндетті сезінген куәлігін өшіргісі келді. Сенушілер

өз қателіктерін айқын түрде түсіндіріп, не себепті өздерінің Иелерін 1844 жылы күткендерін дәлелдеп берді. Олардың қарсыластары келтірілген қуатты дәлелдерге қарсы қояр ешбір уәж таба алмады. Алайда қауымдардың қаһары тұтанды; олар дәлелдерді тыңдамауға және куәлікті қауымдардан аластатуға бел буды, сонда басқалар оны естімейтін болар еді. Құдайдың өздеріне берген нұрын өзгелерден жасыруға батылы бармағандар қауымдардан шығарылды; бірақ Иса олармен бірге болды, әрі олар Оның жүзінің нұрында қуанды. Олар екінші періштенің хабарын қабылдауға даярланған еді». Early Writings, 235–237.

Жаңа ғана баяндалған тарих, өзге жайттармен қатар, 2020 жылғы 18 шілденің тәжірибесін сипаттайды; алайда мен сіздердің назарларыңызды аудартқым келетін жайт — Эксетердегі лагерлік жиналыста Самуэл Сноу жеткізген Түн ортасындағы айқай хабары арқылы бейнеленген түсінік Сноудың тарихи еңбегімен емес, Жаратқан Иенің қолының әрекетімен бейнеленеді. Оның қолы бір қателікті жауып тұрған еді, әрі Ол Өз қолын алып тастаған кезде ғана миллериттер өздерінің түңілуін түсіне алды, сондай-ақ өздерінің «кідіріс уақыты» ретінде бейнеленген кезеңде болғандарын да ұғына алды.

Оның қолын алып тастауы — Еммаусқа бара жатқан шәкірттерге қатысты аса маңызды құрамдас бөлік. Бұл «күту уақыты» деп белгілі кезеңнің аяқталуын бейнелейді және Түн ортасындағы айқай хабарымен көрсетілген түсінікпен түйінделеді. Алайда Еммаус туралы көрініс айқыштан кейін орын алды; ал айқыш Лазардың өлімінен туған алғашқы түңілуді емес, Ұлы түңілуді бейнелейді.

Міне, сол күні олардың екеуі Иерусалимнен шамамен алпыс стадий жердегі Еммаус деп аталатын бір ауылға бара жатты. Олар болып өткен осының бәрі туралы өзара сөйлесіп келе жатты. Сонда олар өзара әңгімелесіп, ой бөлісіп келе жатқанда, Исаның Өзі жақындап келіп, олармен бірге жүрді. Бірақ Оны танымаулары үшін олардың көздері тұмшаланды. Сонда Ол оларға: «Жолда келе жатып, өзара не туралы сөйлесіп, неліктен мұңайып келесіңдер?» — деді. Лұқа 24:13–16.

Осы үзіндідегі «көздер» сөзі көздің нақты мүшесінен гөрі аянды білдіреді. «Holden» сөзі күш дегенді білдіреді. Шәкірттер айқыштың аянын ұғына алмады, өйткені Мәсіх олардың айқышқа қатысты пайғамбарлық аянды көру қабілетін бүркеп қойған еді. Мәсіхтің қолы — Оның күшінің нышаны. Иса байқаған қайғы олардың зор түңілуін білдірді. Түңілген шәкірттер әрі қарай талқыласқаннан кейін, Мәсіх сөйлей бастады.

Сонда Ол оларға былай деді: Әй, ақылсыздар, әрі пайғамбарлардың айтқандарының бәріне сенуге жүректері шабан болғандар! Мәсіх осының бәрін бастан кешіріп, Өзінің ұлылығына кіруге тиіс емес пе еді? Содан кейін Мұсадан бастап, барлық пайғамбарларды түгел қамтып, Ол бүкіл Жазбалардан Өзіне қатысты нәрселерді оларға түсіндіріп берді. Олар өздері бара жатқан ауылға жақындап қалғанда, Ол әрі қарай жүріп кететіндей сыңай танытты. Бірақ олар Оны: «Бізбен бірге қала гөр, өйткені кешкіріп қалды, күн де еңкейіп барады», — деп қолқалады. Сонда Ол олармен бірге аялдау үшін үйге кірді. Лұқа 24:25–29.

Иса шәкірттерге айқыштың тарихын айқындау үшін Мұсадан бастап қасиетті тарих арқылы өтетін пайғамбарлық желілерді қолданып, Киелі кітапты түсіндірудің «тарихшыл» әдіснамасы бойынша тәлім берді. Иса көңілдері қалған шәкірттерге тәлім беру үшін өткен пайғамбарлық тарихтың желілерін пайдаланды; бұлар ескі соқпақтарды және жолма-жол әдіснамасын бейнелейді. Ол оларсыз әрі қарай жүретіндей көрінгенде, олар Оны ішке кіріп, өздерімен бірге аялдауға қатаң өтінді. Олар аялдау уақытында еді, ал Мәсіх олардың көздерінен Өз қолын алып тастамақ болды. Оның қолы алынғанда, аялдау уақыты аяқталар еді, әрі олар түнектің ішінен Иерусалимге, он бір шәкіртке қарай асыға жүгіргенде, олар Түн ортасындағы Айқай хабарының таралу жылдамдығын бейнеледі.

Олармен бірге дастарқан басында отырғанда, Ол нан алып, бата беріп, оны үзіп, оларға берді. Сонда олардың көздері ашылып, Оны таныды; бірақ Ол олардың көз алдынан ғайып болды. Лұқа 24:31.

Иса олардың пайғамбарлық көріністі түсінуін ұстап тұрған қолын алып тастады, және солай еткенде, олар Оны таныды. Иса оларға Түн ортасындағы айқайдың хабарын әкелді, әрі олар оны ас ішіп отырғанда қабылдады, өйткені әрбір хабар жеулі болуға тиіс. Олар бірден «елді тасқын толқын іспетті шарлап» он бір шәкіртке айтуға асықты.

Сонда олар бір-біріне: «Ол жолда бізбен сөйлесіп, бізге Жазбаларды ашып түсіндіргенде, жүрегіміз ішімізде жалындап тұрған жоқ па еді?» — десті. Олар сол сағаттың өзінде-ақ орындарынан тұрып, Иерусалимге қайтып келді де, он бір елшіні және олармен бірге болғандарды жиналған күйінде тапты. Олар: «Иеміз шынымен тірілді, әрі Шимонға көрінді», — деп айтып жатты. Ал бұлар жолда болған жайларды және нанды сындырғанда Оның өздеріне қалай танылғанын баяндап берді. Олар осыны айтып тұрған кезде, Исаның Өзі олардың ортасына келіп тұра қалып, оларға: «Сендерге тыныштық болсын», — деді. Бірақ олар шошып, үрейленіп, өздерін бір рухты көрдік деп ойлады. Сонда Ол оларға: «Неге абыржып тұрсыңдар? Неліктен жүректеріңде күмәнді ойлар туады? Қолдарым мен аяқтарыма қараңдар: бұл — Менің Өзіммін. Маған қол тигізіп, көріңдер; өйткені рухта, өздерің Менен көріп тұрғандай, ет пен сүйек болмайды», — деді. Осыны айтқан соң, Ол оларға қолдары мен аяқтарын көрсетті. Ал олар қуаныштан әлі де сене алмай, қайран қалып тұрғанда, Ол оларға: «Мұнда жейтін бірденелерің бар ма?» — деді. Сонда олар Оған қуырылған балықтың бір тілімін және бал ұясының бір бөлігін берді. Ол оны алып, олардың көз алдында жеді. Содан кейін Ол оларға: «Мен әлі сендермен бірге жүргенімде, сендерге айтқан сөздерім мыналар: Мен туралы Мұсаның заңында, пайғамбарларда және Забурда жазылғандардың бәрі міндетті түрде орындалуға тиіс», — деді. Сонда Ол олардың ақыл-санасын ашты, сонда олар Жазбаларды түсінетін болды. Лұқа 24:32–45.

Еммаусқа бара жатқан жолдағы шәкірттермен болғандай, Иса Өзінің өлімі мен қайта тірілуінің тарихын түсіндіру үшін Киелі кітаптың өткендегі қасиетті тарихтары арқылы хабарды ұсынады, әрі мұны оларға жеудің үлгісін беру арқылы істеді. Құдай халқы хабарды жеуге тиіс. Олардың сенімсіздігі мен қайғысының ортасында, Иса өткендегі қасиетті тарихтардың жол үстіне жол болып біріктірілуіне негізделген осы шақтағы ақиқат хабарына олардың түсінігін ашу арқылы, Өзінің өлімінен қайта тірілуіне, көкке көтерілуіне және

қайта оралуына дейінгі аралықта болған кідіру уақытын аяқтайды.

Сондықтан Эммаусқа бара жатқан жолдағы екі шәкірт (Түн ортасындағы айқайдың хабарымен қосылып, күш алған екінші періштені бейнелейді) айқыштан кейінгі кідіру уақытын Түн ортасындағы айқайдың алдында болған кідіру уақыты ретінде айқындайды. Демек, шәкірттердің түңілуі ұлы түңілу емес, пайғамбарлық желідегі алғашқы түңілуді бейнелейді.

Содан кейін Еммаус оқиғасы үміті үзілген он бір шәкіртпен қайта баяндалады. Иса оларға қосылып, «тарихшылдық» әдіснамасы арқылы пайғамбарлық сөздің орындалуы жөнінде тәлім береді, содан соң тамақ ішу үстінде олардың түсінігін ашады. Әңгіменің басы әңгіменің соңын айқындайды. Осыдан кейін Иса айқышқа қатысты түңілудің пайғамбарлық тұрғыдан алғашқы түңілуге қолданылатынының үшінші куәлігін алға тартады. Ол оларға жоғарыдан келетін күшті қабылдағанға дейін Иерусалимде қала тұруды бұйыру арқылы сол тарих құрылымының үшінші куәлігін береді.

Оларға былай деді: «Осылай деп жазылған, және Мәсіхтің азап шегуі, әрі үшінші күні өлілердің арасынан қайта тірілуі қажет еді; сондай-ақ күнәлардың кешірілуі үшін тәубеге келу Оның атымен барлық халықтарға, Иерусалимнен бастап, уағыздалуға тиіс еді. Ал сендер осы нәрселердің куәгерісіңдер. Міне, Мен сендерге Әкемнің уәдесін жіберемін; бірақ жоғарыдан келетін құдіретке кенелгендеріңе дейін Иерусалим қаласында болыңдар». Содан кейін Ол оларды Бетанияға дейін ертіп апарды да, қолдарын көтеріп, оларға батасын берді. Оларға батасын беріп тұрған кезінде, Ол олардан алыстап, көкке көтерілді. Ал олар Оған ғибадат етіп, зор қуанышпен Иерусалимге қайтып оралды; және үнемі ғибадатханада болып, Құдайды мадақтап, дәріптеді. Аумин. Лұқа 24:46–53.

Еммаусқа бара жатқан шәкірттер туралы көрініс Оның өлімінен бастап қайта тіріліп, Өз Әкесіне көтерілгеніне дейін созылған күту кезеңін айқындайды. Күту кезеңі Еммаус шәкірттері үшін айқыштағы оқиғалар туралы хабар өткен киелі тарихтардың желілерін бір-бірімен байланыстыру, жол үстіне жол қою әдістемесі арқылы бекітілген кезде аяқталды. Содан кейін бұл хабарды шәкірттер мүмкін болғанынша жылдам жеткізді. Содан соң Иса он бір шәкіртпен кездеседі; мұнда тағы да ас ішу туралы айтылады, хабарды дәлелдеу үшін жол үстіне жол қою қолданылады, әрі Еммаус шәкірттерімен болғандай, Ол олардың түсінігін ашады да, кетіп қалады. Бірақ бұған дейін Ол Иерусалимде күтіп тұру тарихын, яғни күту кезеңі Елуінші күн мейрамында Киелі Рухтың келуімен аяқталғанға дейінгі тарихты, айқындап береді.

Иса шәкірттеріне Иерусалимде кідіруді бұйырған кезде, бұл Еммаусқа апаратын жол туралы оқиғаның соңы болды. Оқиғаның басы бір көңіл қалушылықты бейнелейді, содан кейін кідіру уақыты келеді, ал одан кейін Түн ортасындағы айғай хабарына сәйкес келетін ақиқаттың ашылуы болады. Ақиқаттың сол ашылуы Мәсіх шәкірттердің көздерін «ұстап тұрған» қолын алған кезде жүзеге асты. Бұл — оқиғаның басы; ал оқиғаның ортасы дәл осы оқиғаның қайталануында көрінеді, онда Мәсіх он бір шәкіртке Өзін танытып, Өз Сөзін түсіну үшін олардың ақыл-ойын ашу арқылы олардың көңіл қалуын алып тастады. Содан

кейін ұлы көңіл қалушылықтан емес, алғашқы көңіл қалушылықтан басталатын сол бірдей пайғамбарлық құрылымның соңғы куәлігі беріледі.

Эммаустан бастап Алғашқы өнім мейрамына дейінгі тарих алғашқы түңілудің, кідіру уақытының және Түн ортасындағы үндеудің үш куәлігін береді, дегенмен үш куәліктің әрқайсысының басындағы межелік белгі болып табылатын нақты түңілу шын мәнінде бірінші емес, екінші түңілу еді. Миллершілер тарихындағы Ұлы түңілу болып табылатын межелік белгінің Миллершілер тарихындағы бірінші түңілуді бейнелеу үшін қолданылатынын тану — соңғы кешкі аста болған жеу мен түн ортасында Гетсимани бағында тұтқындалудың арасында орын алатын Жоханның төрт тарауынан табатын баяндауды түсіну үшін шешуші мәнге ие. Иса он бір шәкіртіне көрініп, олармен бірге ас ішкен кезде: «Неге абыржып тұрсындар? Неге жүректеріңде күмәнді ойлар туады?» — деп сұрағанын ескерген жөн.

Ол Жохан кітабындағы соңғы кешкі асты ішіп болғаннан кейін-ақ, біз қарастыратын үзінді Мәсіхтің оларға: «Жүректерің мазаланбасын»,— деген сөздерінен басталады. Бес күннің ішінде олар дәл сол өсиетті ұмытып кетті. Жохан Изгі хабарының он төртінші тарауынан он жетінші тарауына дейінгі аралық 2020 жылғы 18 шілдедегі алғашқы түңілуді бейнелейді; бұл түңілу кідіру уақытына жол ашып, сынақ мерзімі жабылардың дәл алдында мөрі ашылатын Иса Мәсіхтің Аянына алып келеді және Түн ортасындағы айғайдың хабарын білдіреді. Сол хабар жетінші ай қозғалысымен алдын ала бейнеленген уақыт кезеңін бастайды, әрі түн қараңғылығында Эммаус шәкірттерінің Иерусалимге қарай жүгіріп барғаны арқылы да бейнеленген. Сол тарих — Мәсіхтің Өзін «Ақиқат» ретінде көрсету үшін қолданған үш еврей әрпімен бейнеленетін тарих.

Жоханның осы төрт тарауының баянында біз Киелі Рухтың ісі нақ сол Сөздің дәл сондай қадамдары екендігі анықталатынын ғана емес, сондай-ақ Түн ортасындағы Айқай хабарының соңғы орындалуы қазір 12 тамыздан 17-сіне дейін Эксетер лагерьлік жиналысында біртіндеп ұсынылып жатыр деген осы шақта айтылып отырған тұжырымдарды қуаттайтын ең мықты дәлелді де табамыз. Бұл хабарды күтіп тұрған әулиелер ақырында танып-білген кезде, сол хабаршылар «соңғы күндердің» ақырғы ескерту хабарын өлім құшағындағы дүниеге жеткізген шақта, әлем жексенбілік заң дағдарысына батырылады.